EĞİTİM FAKÜLTELERİNİN YABANCIDİLLER EĞİTİMİ BÖLÜMLERİNDEKİ ÇEVİRİ DERSLERİNİN ÇEVİRİ UZMANLARINCA VERİLMESİ VE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ÜZERİNE

Çeviride ölçme - değerlendirme ile ilgili bilimsel çalışmalar, çeviri eğitiminin en az işlenen yönlerinden birini oluşturmaktadır. Az sayıdaki çalışma genellikle çok kuramsal bir çerçevede kalmakta, çalışmamn amacı ile sonucu arasında bazı çelişkiler görülmektedir. Bu çelişkiler yeri ve zamam geldikçe tartışılmaktadır,

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı'nda savunulan bir yüksek lisans tezi (Bkz, Serindağ 1999) bu konudaki tartışmalara uygun bir ortam hazırlamıştır. Anılan bu çalışmada (s, 3) hem çeviride ölçme - değerlendirmenin hem de çeviri dersinin amacına ulaşamamasımn ananedenlerinden birisi olarak, çeviri derslerinin çeviri uzmam olmayan kişilerce verilmesi gösteriliyor. Gerek lisans öğrenciliğimde çeviri hocalarımızdan duyduğum, gerekse çeviribilimsel diğer çalışmalarda okuduğum (Bkz, Aslan 1998; Öztürk 1998) savlar yine aynı doğrultuda. Oysa bu savlara ters düşen bazı noktalar vardır ve bu noktalar gözardı edilmektedir.

Hangi Çeviri Dersi

Bu savlann havada kalmasının en büyük nedeni, hangi çeviri dersinden söz edildiğinin anlaşılmamasıdır. Sözkonusu edilen derslerin tanımlanmaması, bu ve benzeri çalışmaların belli bir temele oturtulamamasına, konu, amaç, yorum ve sonuçların belirsizleşmesine neden olmaktadır.

Bu bağlamda içine düşülen bir hataya daha dikkat çekmek gerekiyor. Çeviri(bilim) bölümlerindeki çeviri dersleri ile ilgili olarak söylenen ve yazılan şeyler, filoloji ve yabancıdil öğretmenliği bölümleri için söylenmiş varsayılarak yanlış çıkarımlarda bulunuluyor. Bu hataya genellikle filoloji ve yabancıdiller eğitimi bölümlerinde çalışıp da çeviri(bilim) alanında uzmanlık tezi yazanlar ya da uzmanlık tezi yazmadan, çeviri(bilim) hakkında görüş bildirme yeterliğini kendinde gören ögretim elemanları yapıyor. Belki bunun da nedeni, farklı bölümlerdeki egitimi birbirine benzetme ve yaklaştırma arzusundan kaynaklanıyor.

Farklı Bölümlerdeki Çeviri Derslerinin Amacı Aynı mı?

Öncelikle belirtmek gerekir ki mütercim-tercümanlık (çeviri), Alman dili ve edebiyatı / kültürü (filoloji) ile Alman dili eğitimi anabilim dallarındaki çeviri derslerinin amaç, araç, içerik, kapsam ve yöntem açısından birbirleriyle ne ölçüde örtüştüğünü bilmemiz gerekir, Aradaki benzerlikleri ve farklılıklan görmek için herşeyden önce bu anabilim dallannın adını ve anaamacını (!) gözönünde bulundurmamız zorunludur; ayrıca 8 yarıyılda okutulması öngörülen dersleri, haftalık saatlerini ve ders içeriklerini incelersek aradaki fark biraz daha netleşir.

Alman dili eğitimi anabilim dallannın yeni programlarında 5. ve 8. dönemlerde 3'er saat çeviri (eski programda 2. dönemden itibaren her dönemde 4 saat idi) var iken, bu sayı çeviri bölümlerinde daha yüksektir; çeviri dersleri kendi içinde de uzmanlık alanlarına ayrılmakta ve çeviri edimi ile edincini destekleyici altalanlara yeterince ağırlık verilmektedir. Bütün bunların yanında uygulamaya her zaman öncelik verildiği görülmektedir, Örneğin Türkiye'de kendi türünde ilk olan BÜ Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde kuramsal olduğu açıkça görülen dersler lisans programının 4. sımfında başlamaktadır- Ağırlıklı olarak çeviri-kuramsal dersler ancak lisansüstü eğitimde sözkonusudur (Bkz, Burçoğlu 1997, 141-143). ÎÜ Almanca Mütercim-Tercümanhk Bölümü'nde ise 1. yılda 2, 3. ve 4. yıllarda 4'er saat çeviri kuram ve yöntemlerine dönük ders vardır, Oysa dil ve iletişim edincini geliştirmeye 24 saat, çeviri sorun ve uygulamalanna yönelik 36 saat ders ayrılmıştır (Bkz, Tapan 1997, 154)

I. Bengi, Akbulut (1997, 88) tarafından alıntılanan sözlerinde, Türkiye'de çeviri bölümlerinde bile çeviriden çeviribilime bir geçiş süreci yaşandığını söylemektedir. Burada anlatmak istediğimiz şey, Alman dili eğitìmi / Alman dili ve edebiyatı anabilim dallanndaki eğitimi

çeviri bölümlerindeki eğitime yaklaştırma düşüncesi (Serindağ 1999, 100; Dal 1996, 399; 0. Aslan^) ancak gerçekleşmesi olanaksız bir dilek olabilir.(3)
Farklı bölümlerdeki çeviri dersleri, doğal olarak amaçlan ve içerikleri açısından da farklıdır.Daha ayrmtılı bir çalışmada, bu derslerin kapsam, yöntem ve kullanılan araçlar açısından da birbirlerinden ayrıldığı görülecektir. Bu ayrımı daha önceki çahşmalarda dile getiren kişiler vardır kuşkusuz, Örneğin Kurultay (1998, 307) ders içeriklerinin amaçlar doğrultusunda belirlenmesini isterken, Eruz + Birkandan (1998, 125) da haklı olarak ".„ Alman Dili ve Edebiyatı da Almanca Öğretnîenliği gibi çeviriye kendí eğitìmi içinde yine kendi eğitìmine dönük roller vermek dwumundadır ..." demektedir.
Alman dili eğitimi / ve edebiyatı anabilim dallannda çeviri derslerinin olması, bu derslerin amaç ve içeriklerinin çeviri bölümlerindekinin aynısı olması gerektiği anlamına gelmez- Dersler, ait oldukları bölümlerin amaçları doğrultusunda biçimlendirilir, anlamlandırılır. Bu böyle olmasaydı, örneğin veterinerlik fakültelerindeki fizyoloji dersini tıp fakültelerindeki fizyoloji dersinden ayırmamak ^0^^. Almanca öğretmenliği mezunlarının piyasada genellikle çeviri bölümü mezunlarının görevini üstlendiği gerekçesiyle bu bölümlerdeki eğitimi birbirine benzetme düşüncesi, tıp doktorunun hazır olmadığı bir anda veterinerin insan muayene ve tedavi etmesini savunmaya benzer, Öyleyse yapılması gereken şey, bu farklı okullardaki eğitimi birbirine yaklaştırmak yerine, amaçlan doğrultusunda birbirinden uzaklaştırmaktadır.
Bausch (Bkz, House 1981, 192-193) çeviri derslerini amaçlarma göre a) bağımsız beceri olarak çeviri ve b) alıştırma biçimi olarak çeviri olmak üzere ikiye ayırıyor, House (a.g.y.), a) iletişimsel, b) eğitsel çeviri ayrımını yapıyor ve ileri düzeyde yabancıdil bilgisine sahip öğrencilerle yapılacak çeviri alıştırmalarında (!), çeviri becerisini kazandırmanın da hedefler arasında yeralabileceğini söylüyor(4).
(Bu sayfanın dipnotları): 2 Tez savunması sırasındaki tartışmada. 3 Mezuniyet sonrasında iş bulma sıkmtısı nedeniyle amaçları saptama girişimlerinde bulunmak yanlıştır-Türkiye'de bu sorunu yaşamayan kaç anabilim dalı var ki? Mezunları iş bulma sıkıntısı yaşayan bütün anabilim dallannı başka dallara yaklaştırmaya kalkışırsak çok gülünç durumlara düşeriz. Veterinerliği tıbba, jeoloji mühendisliğini inşaat mühendisliğine, ziraat mühendisliğini çevre mühendisliğine, psikoloji eğitimini psikiyatri eğitimine yaklaştırmak nasıl sonuçlar verir düşünmek gerek, Bizce çözüm, plansız bir biçimde yabancıdiller eğitimi programlanna çeviri, turizm, bilgisayar, iktisat gibi dersleri sokuşturmak değil, yanalan (Nebenfach) uygulamasımn kummsallaştınlmasıyla öğrencilerin meslek yaşamları için de gerekli seçenekler oluşturmaktır.
4 Burada çok ileri düzeydeki öğrenciler için çeviri becerisinin bir yanamaç olabileceğinin söylenmesi, çeviri becerisi kazandırmamn amaçlanmız arasında gösterilmesini g,erektirmez. Çünkü Türkiye'de öğrencilerin ortalama düzeyi buna zaten elvermez. Kullamlan kavrama dikkat edelim: Çeviri alıştırması
Nord (1988, 165) Bausch'ın bağımsız beceri olarak çeviri ile alıştırma amaçlı çeviri ayrımından sözederken, erekdile çevírinin amacım yabancıdilsel becerilerin geliştirilmesinde; kaynakdile çevirinin amacını ise okuduğunu anlamakta görüyor Bunun dışında yabancıdil bölümlerindeki çeviri dersinin amaçları arasında, erekdil ile kaynakdil arasındaki benzerliklerin ve farklılıklann ortaya çıkanlmasım ve bundan yola çıkarak uygulayımsal sonuçlara varılmasını görüyor, Nord (a.g.y.), bu amaçların Almanya'daki bazı eyaletlerin yabancıdil eğitimi programlarmda zorunlu ya da seçmeli amaçlar olarak yeraldığını söylüyor. Eğitim fakülteleri ile filolojilerdeki çeviri dersleri gerçek anlamda çeviri dersleri değildir; aslında dilbilgisini pekiştirmeye, sözlük ve sözcük kullanımı becerisini geliştirerek tümcenin birimlerini metin bağlamında anlamlandırmaya yarayan derslerdir. Bağlamsal anlamlandırma aşaması (iletinin alınması ve aktarılması) son amaç olarak görülebilir. Metne bağlılık ya da serbestlik karşıtlığı, anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir çeviri öngörülerek aşılabilir- Öğrencilerimize çeviri edinci / bilinci kazandırmak hiçbir zaman bizim amacımız olamaz, Biz

istesek bile, anılan okullarda varolan koşullarda (programlar, öğrencilerin durumu) öğrencilere çeviri yeti ve becerisi kazandıramayız. Ò̀grencilerin içinde bulunduğu koşulları, bilgi ve birikimlerini gözönünde bulundurmayan her uygulama başarısız olur Lisede İngilizce okuyup Alman / Fransız dili eğitimi anabilim dallarına gelen bir öğrenciye değil çeviri becerisi kazandırmak, dil edincinin bile kazandırılamadığı bilinen bir gerçektir. *"Es muss neben pßichtes Fach, die 4 Jahre lang gelehrt ·werden muss, auch mehrere wahlfi·eıes Faecher geben" (5) gibi anlamsız çeviriler yapan öğrenciler mezun olabiliyorsa ve bu düzeydekiler çoğunluktaysa, bu konuda daha fazla söz söylemeye gerek yok sanırım.

Öğrencilerin Düzeyi

Sözünü ettiğimiz anabilim dallarına giriş koşulları ve öğrencilerin düzeyi de bu çerçevede değerlendirilmelidir. Çeviri bölümlerini genellikle yabancıdili sorun olmaktan çıkaran ve kendi kültür bağlamında edinmiş olan öğrenciler seçmektedir (Bkz, Tapan 1997, 151)6. Alman dili eğitimi / ve edebiyatı anabilim dallarına gelen öğrenciler ise - istisnalar hariç - son tercihle gelmektedir. Türkiye genelinde yabancıdil (özellikle Almanca ve Fransızca) bölümlerine gelen öğrenciler çok düşük bir düzeye sahiptir. Öyleyse ideal ile gerçek çok farklı. Amaçsal, araçsal, içeriksel, yöntemsel farklılıkları bir yana atıp, Alman dili eğitimi anabilim dallanndaki çeviri derslerini birbirine yaklaştırmaya çalıştığımızı varsayalım. Bir kere Alman diïi eğitimi anabilim dallanna gelen öğrenciler - her sınıftan üç beş kişi hariç - son sınıfa geldiklerinde bile ad, nitem (sıfat) ve eylem çekimini yapamamaktadır, yapabilse de kullanamamaktadır. Son sınıfa gelen bazı öğrencilerin s0zlüğü bile yok; kiminin ise yalnızca mini Langenscheidt'ları ya da Fono sözlükleri var, Şurası bir gerçektir ki, öğrenciler çoğu zaman bütün sözcüklerin anlamını bildikleri halde, bu sözcükleri metin bağlamında uygun bir biçimde birleştirememektedir. Böyle anlarda karşılaşılan en önemli sorun, sözcüklerin dizimi sorunudur.

Deneyimlerimiz, öğrencilerin neredeyse tamamının sözlük kullamm bilgisinden yoksun olduğunu, gerektiğinde sözcük türetme becerisine sahip olmadığını göstermektedir.. Temel dilbilgisi, sözlük ve sözcük kullanım becerisini gösteremeyen bir öğrenciye çeviri becerisinin nasıl kazandınlabileceği, açıklığa kavuşturulması gereken bir soru(n)dur.

Kuram mı, Uygulama mı?

Burada önemli bir noktaya hemen değinmek istiyorum Çeviribilim alanında uzmanlaşma, genellikle kuramsal çerçevede ^^1111^^^11-. Oysa kuramsal bir eğitim ve birikim, hiçbir zaman soaın çözemez, Kuramsal bilgiyi uygulama alanına aktarabilme becerisi, çeviri bölümü öğrencileri ile bu alanda lisansüstü eğitim alan öğrenciler için bir önkoşul olmalıdır. Kuramsal alana tümüyle hakim olan bir kişi, çeviri uygulaması alanında sınanmalıdır; sınayanlar da konunun uzmanı olmalıdır.

Kussmaul (1994, 206-207) çeviri bölümlerindeki çeviri uzmanlarının bile kuram-uygulama dengesi konusunda uzlaşamadıklarını ve uygulamacılann kuram düşmanlığının araştırılması gerektiğini söylemektedir.

Königs (1987, 91) ise çeviri-kuramsal modellerin çeviri ve yabancıdil / filoloji bölümlerindeki çeviri dersleri için önerilerde bulunmadıklannı yazıyor, Çeviri sürecinin nasıl işlediğini çeviri kuramının bile gerektiği kadar bilmediği, birbiriyle çelişen modellerin bunun açık kanıtı olduğu ortadayken (a.g.y.), yabancıdil / filoloji anabilim dallarındaki çeviri derslerinin anasomnunun kuram eksikliği olduğunu savlamak ve bu dersleri çeviri-kuramsal bir zemine oturtmak yanlış sonuçlara götürür, zaman yitimine neden olur, Königs bu görüşleri savunurken çeviri ile yabancıdil öğretimi arasında hiçbir ilişki olmadığını söylemek istemiyor; her türlü yabancıdil eğitiminde çeviriye gereksinim duyulduğu gibi, her türlü çeviri eğitiminin özellikle başlangıç aşamasında da dil edincinin geliştirilmesine yönelik derslerin vazgeçilmez olduğunu vurguluyor (a.g.y, 92).

Yabancı diller eğitimi bölümlerindeki çeviri derslerini çeviri bölümlerindeki çeviri derslerine yaklaştırma düşüncesinden yukarıda sözettik, Bazı anabilim dallarında birkaç yıldır bu

doğrultuda süren çabaların amacına ulaşıp ulaşmadığı araştırılabilir. Uygulamanın sürdüğü sınıflarda koşut sayılabilecek başka çeviri derslerini okutan bir öğretim elemanı olarak deneyimlerim şunu göstermektedir: Eğitim fakültelerindeki çeviri derslerini kuramsallaştırmak ve kuramdan uygulamaya doğru bir yol izlemek, öğrenciye çeviri becerisi kazandırmak şöyle dursun, çeviri dersini tümüyle amacından saptırmakta ve dersin dil edincini pekiştirmesini bile engellemektedir. Çünkü öğrenci Königs'in, Kussmaul'ın, Nord'un, Wills'in adını ve çeviri (bilim) ile ilgili görüşlerini belki ezberlemekte (sınıf geçmek için), aktanlan kuramsal bilgilerle ilgili gösterilen birkaç örneği hafızlamaktadır, ancak bu bilgileri başka metinlere transfer edecek, uygulayabilecek duruma kesinlikle gelememektedir. Bunun başnedeni, yabancı dille ilgili bütün anabilim dalları için en teınel konu olan kaynakdil ve amaçdil somnunun çözülememiş olmasıdır. Dil sorununu bile çözemeyen, her iki dilde de yazım kurallarından ve dil becerilerinden habersiz olan bir öğrenciye nasıl, ne için çeviribilim - yoluyla çeviri?) öğreteceksiniz?
Çeviri bölümlerindeki çeviri derslerini vermek için elbette çeviribilim uzmanı olmak bir önkoşul olmalıdır Ancak Eğitim fakültelerinin yabancı diller eğitimi bölümlerindeki çeviri derslerini vermek için, çeviri(bilim) uzmanı değil, "yabancıdil eğitimi uzmanı" olmak gerekir, Kaynakdilden erekdile ya da erekdilden kaynakdile çeviri amaç değil, araçtır. Öğretici, dil öğretimi ve öğreniminde çeviriden nasıl yararlanılacağına ilişkin somut teknik ve stratejiler

bularak bunlan geliştirmekdurumundadır. Mevcut biçimiyle çeviri derslerinde karşılaşılan anasorun, dilbilgisi (başta sözdizim) ve anlamlandırma sorunudur (sözcük ve metin boyutunda), Öğrenci çeviri yaparken bu sorunları çözmeye çalışacak, belki kendisi de kendine uygun çözüm stratejileri geliştirerek kabul edilebilir bir çeviri üretmiş olacaktır, Üreteceği çevirinin amacı kesin uygunluk değildir; anlama, anlamlandırma ve kaynak- ya da erekdilde doğru metin oluşturabilme becerisini göstermektedir. Buradan çıkaracagımız sonuç, eğitim fakülteleri yabancı diller eğitimi anabilim dallarındaki çeviri derslerinin kuramdan uygulamaya doğru değil, uygulamadan kurama doğru bir yol izlemesi gerektiğidir. Kuramsal bilgi, uygulama sırasında önemli olduğu ölçüde yeri geldikçe verilebilir. Kuramın uygulamadan daha ağır bastığı hiçbir çeviri dersi yoktur, olmamalıdır- Çeviribilimci olsun olmasın, altmışın üzerinde kitabı çeviren ve yılların birikimine ve deneyimine sahip Tahsin Yücel'in bu konuda söylediklerine kulak verelim (Bkz, Türkiye'de ,,., 12-13): "... Çeviri dersi de böylece bir Fransızca dersi, bir Türkçe dersi niteliğine bürünüyor. Örneğín, bugíin çeviri dersinde, Türkçedeki özne-eylem uyumuna ilişkin ayraç içinde bir ders yapmak zorunda kaldım”· Yücel (a.g.y.) dillerarası mantıksal ve yapısal farklılıklara da değinerek, çeviri kuramının birtakım betimlemelerle sınırlı kalması nedeniyle bu tür sorunların çözümüne pek katkıda bulunamayacağını belirtmektedir. Bu görüşler, her çeviribilimci olsun olmasın, herkesin T, Yücel'den öğrenmesi gereken çok şey olduğunu göstermeye yeter, Çevribilimci olan Işın Bengi'nin (a.g.y., 19) çeviri bölümlerindeki çeviri dersleriyle ilgili olarak söyledikleri de T, Yücel'in söylediklerini onaylar nitelikte: "... derslerimde üçte iki oranında uygıılamaya yer veriyorum, üçte bir oranında betimleyici ve araştırmaya yönelik çalışmalara yer veriyorum". Bengi (a.g.y., 14) ayrıca "Bizim bölümde amaç, yabancı dili öğretmek için çevirinin kullanılması değil, çevirinin kendisi için çeviri yapılması..." derken farklı bölümlerdeki çeviri derslerinin, bölümlerin amaçlarına göre farklı olması gerektiğini anımsatmaktadır. Söylenenleri özetlersek: îki dili bilen herkes mesleksel amaçlı çeviri ^^^^11^. Ancak yabancıdil eğitimi konusunda yeterli formasyona sahip, dil sorunu olmayan ve iyi bir kültür birikimi oluşturabilen her öğretim elemanı yabancıdil eğitimi amaçlı çeviri derslerini yürütebilir/ Dil eğitimi konusunda yeterii kuramsal ve uygulamalı formasyona sahip olmayan bir çeviribilimci, eğitim fakültelerindeki çeviri derslerine girmemelidir. Yoksa - deyim yerindeyse - kaş yapalım derken göz çıkarırız.

Nesnel Bir Değerlendirme İçin Birkaç Öneri

Buraya kadar, eğitim fakültelerinin yabancıdil bölümlerinde çeviri derslerindeki başarısızlığın ve uygun ölçme ve değeriendirme yapılamayışımn nedeninin, bu dersin çeviri uzmanlarınca verilmemesinden kaynaklanmadığını gördük. Asıl sorunun çok boyutlu olduğunu, gerek öğrenci gerekse öğreticilerin herşeyden önce kaynakdilsel ve erekdilsel sorunlannı çözmüş olmalan gerektiğini, çeviri derslerini okutacak öğretim elamaıının yabancıdil eğitimi uzmanı olmasında yarar olduğunu açıkladık, Amacına uygun bir ölçme ve değerlendirmeyi de işte yabancıdil eğitimi uzmanı olan öğreticiler yapabilir. Peki öğretim elamanı olanaklı olduğunca nesnel bir sınav ve ölçme - değerlendirme için nasıl bir yol izleyebilir?

(Dipnot):7 "Çeviri uzmam olmayan kişi çeviri dersini veremez düşüncesi şu açıdan da yanlış: Çeviri uzmanı bir iki alanın uzmanlık dilini bilebilir. Çok farklı bir alandan çeviri metni geldiğinde çeviri uzmanı "Ben bunu yapamam" mı diyecek, yoksa oturup sözkonusu uzmanlık dilini gerektiği ölçüde mi edinecek? Muhtemelen ikincisini yapacak, Peki çeviri uzmanı kendisinde uygulama eksikliğini hoşgörür de, amaçlar arasında bile yeralmayan kuramsal bilgi eksikliğini (eğer varsa) başkasında neden hoşgörmez?

1) Bazı öğretim elemanlarının çeviri dersinde işledikleri bir metnin aynısını sınavda da çevirttikleri görülmüştür. Bu, kesinlikle yanlıştır ve öğrenciyi ezbere yönlendirir; bilgi transferini olumsuz etkiler,

2) Sınavda öğrenciye çevirebileceği metin mi yoksa çevirmesi gereken düzeyde bir metin mi sorulacaktır. Birinci tür metin, öğrencinin yerinde saymasına, öğrenme sürecinin kesintiye uğramasına neden olur, İkinci tür metin belli bir düzey öngördüğünden, öğrenci belli bir ölçünü (standardı) tutturma çabası gösterir; öğrenme süreci kesintiye uğramaz- Rakamsal olarak başarı düzeyi düşmüş gürünse bile, gerçekte öğrenme başarısının düzeyi birinci metindekinden daha yüksektir, Bunu ileriye dönük olarak düşünmek gerekir; sınavda kendisinden sadece bildiklerinin beklendiğini sezen öğrencinin motivasyonu bozulur. Öğrenci, düzeyini yükseltme çabasına girmez·

3) Öğretim elemanı öğrenciye verdiğinden daha fazlasını öğrenciden beklememelidir. Örneğin tıbbi bir metni çevirmeyen bir öğretíci, Öğrenciye sınavda tıbbi bir metin çevirisini yaptırmamalı;
yoksa öğrenciler korkutularak sindirilmiş, öğrenme istekleri kırılmış olur; özgüvenleri sarsılır.

4) Öğrencileri çalışmaya, öğrenmeye özendirmek (motivasyon) amacıyla her öğrencinin bir sayfalık bir çeviri metni seçmesi istenebilir Sınavda da bu metinlerden birisinin bir bölümü sorulabilir. Böylece öğrencilerin sınav sürecine metin seçicisi olarak da katılması sağlanır, Bu strateji hem derslerde hem de sınavlarda uygulanmış ve az da olsa başarı sağlanmıştır. Bu uygulamanın sağladığı başka bir yarar, kimi öğrencilerin neredeyse her metnin niteliğine (tümce uzunluğu, eski dille / halk diliyle / Öztürkçeyle yazılı oluşu vb,) getirdiği önyargılı eleştirilerin kendiliğinden kesilmesidir. Öğrenci, seçtiği metinde karşılaştığı sorunların aslında metinden kaynaklanmadığını, çevirinin önkoşulu olan bilgilerin eksikliğine dayandığını görmektedir ve çeviride karşılaştığı sorunlara kılıf arama huyunu bırakmaktadır.

5) Derste tümü çevrilmeyen bir metnin artan bir bölümü sınavda sorulabilir. Her sınavda bu yola başvurulmaz. Böylece öğrenci, bilinçli olarak da tamamı çevrilmeyebilecek bir metni bireysel çalışmasıyla sonuçlandırma çabasına girebilir. Belki bu görüş l)'deki görüşle çelişmektedir. Ancak aradaki fark, artık metni öğrencinin kendi çabasıyla çevirmiş olması ve metnin sınıfta çözümlenmiş olmamasıdır.

6) Derslerde çözümlenen metinlere tür ve konu açısından koşutluk gösteren, hatta aynı kalemden çıkan metinler sınavda sorulabilir,

7) Değerlendirmede dalgınlıktan kaynaklanan yanlışlıklar, dizgesel yanlışlıklardan ayırdedilmelidir.

8) İşlev-biçim çatışması yaşanmamalı, bu iki boyut birbirine kurban edilmemelidir. Örneğin

metnin işlevini hiç etkilemese de "Bence türkiyenin Ekonomik sorunları çok büyüktür" tümcesindeki biçimsel aykırılıklar hoşgörülemez. Eğer amaç yalnızca iletiyi almak olsaydı, o zaman "Sen Adana gidiyürsün" ya da "Ben var bu gece burada kalmak" gibi kırma Türkçe (Pidgintürkisch) tümceleri de kabul edilebilir saymamız gerekir.
9) Daha nesnel ve kolay bir değerlendirme için, sorulan çeviri metni gerekli görülecek ölçüde tümce sayısına bölünebilir ve tümcelerarası çeviri yapılabilir. Böyle bir durumda, metni oluşturan, ancak değerlendirme kolaylığı nedeniyle birbirlerinden ayrılan tümcelerin metinsel bir bütünsellik içinde olduğu ve böyle çevrilmesi gerektiği anımsatılır. Bu biçimdeki bölümleme, metindeki sözcüksel, dilbilgisel, sözdizimsel, anlamsal, biçemsel vb, hataların daha net görülmesini ve değerlendirilmesini sağlar, Bu bölümlemenin olumsuz yanı, uyanlara karşın öğrencilerin tümceleri birbirinden bağımsız sanarak bağlamdışı çevirmeleridir.

Kaynakça

Akbulut, A, N, (1997): "Çeviri Eğitiminin Özgül Yapısına Uygunluk Açısından Ders ^011161111011. Ölçme-Değerlendirme: Çeviri Smavlanna Yönelik Bir ^1^111111^". ", Kurultay + Birkandan, 8. 88-100.
Aslan, 0. (1998): "Çeviri Dersinin Sonınlan ve Çözüm 011^11^". 6. Germanistik Sempozyumu, 27,28 Ekim 1997. Açılımlar, Olanaklar ve £^^01-. Yay.: ME.V, Fen-Edebiyat Fak, Alman Dili ve Ed, Böl Mersin, s, 27-40.
Burçoğlu, N, K, (1997): "Boğaziçi 1)11^61-8^651". Kurultay + Birkandan, s- 138-143.
Dal, F, M.(1996): "Berufsfeldbezogenes Lehrprogramm für das Hochschulfach 1)^61-861^1111^". Der Beitrag der türkischen Germanistik zu der intenıationalen 061111^111811^. Tagungsbeitraege des V· türkischen 061111^111811^-8^111^081111118. 1-2 Juni 1995. Eskişehir, s· 398-406.
Eruz, 8. + BİrkandaN, 1. (1998): "Çeviri Eğitimimn Amaçları Açısından Öğrenci Potansiyelinin ^6^61-1611^1111111681". 6. Oemıanistik 86111^0^^1111111. 27.28 Ekim 1997. Açılımlar, Olanaklar ve Erekler, Yay.: ME.LL Fen-Edebiyat Fak, Alman Dili ve Ed, Böl- Mersin, s- 118-127.
House, J, (1981): "Ein Modeiï zur Durchführung und Bewertung von Übersetzungen in der sprachdidaktischen Ausbildung an der Hochschule"- Bausch, K, R, + Weller, F, R, (Yay.): Übersetzen und ^^0111^8^1^0^0^^^101110^. Frankfurt, s· 193-201.
Königs, F, 0. (1987): "Übersetzungsdidaktik: Forschungsstand, Forschungsperspektiven und Konsequenzen für die Praxis". Ehnert, R, + Schleyer, W, (Yay.): Übersetzen im ^^011108^^^0^0^^101110^1. Beitraege zur 1)1301^0121111^8^1880118011^^:. Annaeherungen an eine 111301^0121111^5^1^^1^. Heft 26, Regen8burg, 8. 91-109.
Kumltay, T, + Birkandan,, L (Yayına haz.) [1997]: Türkiye'de Çeviri ^^11^1. Nereden Nereye? Sel Yayıncılık, îstanbuL
Kumltay, T, (1998): "Çeviri Eğitimi Neden Farklı Bir Eğitimdir? Çeviri Bölünılerinin Programlarında Yöntem Derslerinin Oerekliliği ve Uygulama 1^0^1111^11". 6. Oermanistik 8^111^02^1111111. 27.28 Ekim 1997. Açılımlar, Olanaklar ve Erekler, Yay.: ME.Ü, Fen-Edebiyat Fak, Alman Dili ve Ed- Böl- Mersin, 8. 307-324.
Kussmaul, P, (1994): "Übersetzen als Entscheidungsprozess- Die Roiïe der Fehleranalyse in der Übersetzungsdidaktik". Homby-Sneiï, M, (Yay.): Übersetzungswisseschaft - eine Neuorientierung: zur Integrierung von Theorie und Praxis, 2. Aufl- Tübingen, s, 206-230.
Nord, C, (1988): Textanalyse und 1)1)01^12011. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse, Julius Groos Verlag, ^^00^6^.
Öztürk, A, 0. (1998): Çeviri Derslerinin 80111111^11". 6. Germanistik 80111^0^^1111111.

27.28 Ekim 1997. Açılımlar, Olanaklar ve ^?10^. Yay.: ME.V. Fen-Edebiyat Fak, Alman Dili ve Ed- Böl, Mersin, s- 381-392.
8erindağ, Ergün (1999): Leistungsmessung und -beurteilung im übersetzungsdidaktisch relevanten 1111101110111 Unveröffentlichte Magisterarbeit an der Çukurova 1^111^0^811^01. Adana,
8önmez, 8. (1997): "Çeviribilimin Yabancı Dil Öğretiminde Yeri ve 0^01^1". Kurultay + Birkandan, s, 31-36.
Tapan,N, (1997): "îstanbul 1)^^0^811681". Kurultay + Birkandan, 8. 150-154.
Türkiye'de Çeviri Eğitimi Üzerine- Veysel Atayman, Işın Bengi, Tahsin YücePle Söyleşi (Söyleşiyi Düzenleyenler: E, Ergun, T, ^1x1110^). Metis Çeviri 19. Bahar 1992, s, 12-20.

OKUYUCUNUN DİKKATİNE : Bu yazı tarayıcıdan geçirildiği için okunamayan ya da yanlış okunan sözcükler vardır. Ayrıca bazı yazıların yalnız özetleri ya da bir bölümü verilebilmiştir.

Çalışmalarımın nerede ve ne zaman yayınlandığı, yayın listesinden öğrenilebilir.